НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА»

Навчально-науковий інститут фінансів, економіки, управління та права
Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування

ЗАТВЕРДЖЕНО
Проректор з науково-педагогічної роботи
_____Богдан КОРОБКО
«29» 08 _____2026 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«МОДЕЛЮВАННЯ ФІНАНСОВИХ РИЗИКІВ»

(назва навчальної дисципліни)

Підготовки: Магістр
(назва ступеня вищої освіти)

Освітньої програми: Фінанси, банківська справа та страхування
(назва освітньої програми)

Спеціальності: D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
(код і назва спеціальності)

Полтава
2026 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Моделювання фінансових ризиків» для здобувачів вищої освіти спеціальності D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок, другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Складена відповідно до освітньої програми «Фінанси, банківська справа та страхування», 2026 року.

Розробник: Щербініна С.А., к.е.н., доцент кафедри економіки, підприємництва та маркетингу

Погоджено:

Гарант освітньої програми _____ (Л.А. Свистун)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри економіки, підприємництва та маркетингу

Протокол від «26» серпня 2026 року № 12

Завідувач кафедри
економіки, підприємництва та маркетингу _____ (М.Б. Чижевська)

«26» серпня 2026 року

Схвалено навчально-методичною комісією Навчально-наукового інституту фінансів, економіки, управління та права

Протокол від «28» серпня 2026 року № 1

Голова навчально-методичної комісії
Навчально-наукового інституту
фінансів, економіки, управління та права _____ (Є.А. Карпенко)

«28» серпня 2026 року

© Щербініна С.А., 2026 рік
© Національний університет
імені Юрія Кондратюка, 2026 рік

1. Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="3">Найменування показників</td><td rowspan="3">Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td colspan="2">форма здобуття освіти</td></tr>
<tr><td>денна</td><td>заочна</td></tr>
<tr><td>Кількість кредитів – 3</td><td rowspan="2">Галузь знань
D Бізнес, адміністрування та право</td><td colspan="2" rowspan="2">вибіркова</td></tr>
<tr><td>Загальна кількість годин – 9</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Модулів – 1</td><td rowspan="5">Спеціальність
D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок</td><td colspan="2">Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>1й</td><td>1-й</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Змістових модулів – 2</td><td colspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td>2-й</td><td>2-й</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лекції</td></tr>
<tr><td rowspan="9"></td><td rowspan="9">Ступінь вищої освіти
магістр</td><td>12 год.</td><td>4 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Практичні</td></tr>
<tr><td>12 год.</td><td>4 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лабораторні</td></tr>
<tr><td>0 год.</td><td>0 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>66 год.</td><td>82 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Індивідуальна робота:
0 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Вид контролю:
диференційований залік</td></tr>
</table>

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

для денної форми здобуття освіти – 24/66

для заочної форми здобуття освіти –8/82.

2. Мета навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Моделювання фінансових ризиків» є формування системи знань щодо методології та інструментарію моделювання фінансових ризиків суб'єктів фінансового ринку, а також формування у майбутніх фахівців практичних навичок побудови й застосування сучасних економіко-математичних моделей оцінювання, аналізу та управління фінансовими ризиками у їх професійній діяльності.

Основним завданням навчальної дисципліни «Моделювання фінансових ризиків» є набуття навичок ідентифікації та класифікації фінансових ризиків; опанування методів оцінювання ринкового, кредитного, ризику ліквідності та операційного ризику; формування вмінь застосовувати сучасне програмне забезпечення для розрахунку показників ризику; набуття навичок стрес-тестування та обґрунтування управлінських рішень щодо мінімізації фінансових ризиків.

Освітня програма передбачає, що студенти опанують такі знання, уміння та навички:

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у професійній діяльності або у процесі навчання у сфері фінансів, банківської справи та страхування, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Здатність використовувати теоретичний та методичний інструментарій для діагностики і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання.

Здатність застосовувати теоретичні знання, практичні навички та інструментарій антикризового управління для оцінювання, забезпечення та підвищення рівня фінансової безпеки в умовах ризиків і загроз.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовами вивчення навчальної дисципліни є попередньо опановані дисципліни другого (магістерського) рівня вищої освіти.

4. Очікувані результати навчання з дисципліни

Програмні результати навчання:

Відшуковувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

Здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання.

Застосовувати поглиблені знання в сфері фінансового, банківського та страхового менеджменту для прийняття рішень.

Вміти застосовувати теоретичні знання, практичні навички та інструментарій антикризового управління для оцінювання, забезпечення та підвищення рівня фінансової безпеки в умовах ризиків і загроз.

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом вивчення навчальної дисципліни.

Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати в мінімальну позитивну оцінку числової (рейтингової) шкали.

Сума балів	Значення ЄКТС	Оцінка	Критерій оцінювання	Рівень компетентності
90-100	**A**	**Відмінно**	Здобувач демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає робочій програмі	**Високий**, що повністю забезпечує вимоги

			дисципліни, правильно й обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях. Власні пропозиції Здобувача в оцінках і вирішенні практичних задач підвищує його вміння використовувати знання, які він отримав при вивчені інших дисциплін.	до знань, умінь і навичок, що викладені в робочій програмі дисципліни.
82-89	**B**	**Добре**	Здобувач демонструє гарні знання, добре володіє матеріалом, що відповідає робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати теоретичні положення при вирішенні практичних задач, але допускає окремі неточності. Вміє самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною.	**Достатній,** що забезпечує Здобувачу самостійне вирішення основних практичних задач.
74-81	**C**	**Добре**	Здобувач в загальному добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, що відповідають робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та використовує для рішення характерних/типових практичних завдань на професійному рівні. Додаткові питання про можливість використання теоретичних положень для практичного використання викликають ускладнення.	**Достатній,** конкретний рівень, за вивченим матеріалом робочої програми дисципліни.
64-73	**D**	**Задовільно**	Здобувач засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постанову стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень. Розуміє основні положення, що є визначальними в курсі, може вирішувати подібні завдання тим, що розглядались з викладачем, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усувати за допомогою викладача.	**Середній,** що забезпечує достатньо надійний рівень відтворення основних положень дисципліни.
60-63	**E**	**Достатньо**	Здобувач має певні знання матеріалу, передбаченого робочою програмою, володіє основними положеннями на рівні, який визначається як мінімально допустимий. Правила вирішення практичних завдань з використання м основних теоретичних положень пояснюються з труднощами. Виконання практичних завдань значно формалізовано: є відповідність алгоритму, але відсутнє глибоке розуміння роботи та взаємозв'язків з іншими дисциплінами.	**Середній,** що є мінімально допустимим у всіх складових навчальної дисципліни
35-59	**FX**	**Незадовільно**	Здобувач може відтворити окремі	**Низький,** не

		з можливістю повторного складання екзамену/ заліку	фрагменти з курсу. Незважаючи на те, що програму навчальної дисципліни Здобувач виконав, працював він пасивно, його відповіді під час практичних робіт в більшості є невірними, необґрунтованими. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у здобувача відсутні.	забезпечує практичної реалізації задач, що формуються при вивчені дисципліни.
0-34	**F**	**Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни**	Здобувач повністю не виконав вимог робочої програми навчальної дисципліни. Його знання на підсумкових етапах навчання є фрагментарними. Здобувач не допущений до здачі екзамену/заліку.	**Незадовільний,** здобувач не підготовлений до самостійного вирішення задач, які окреслює мета та завдання дисципліни.

6. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання, є:

1) поточний контроль:

- *виконання практичних робіт;*
- *виконання завдань самостійної роботи.*

2) модульний контроль:

- *тестування.*

3) підсумковий контроль

- *диференційований залік.*

7. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи моделювання фінансових ризиків

Тема 1. Фінансовий ризик як об'єкт моделювання: сутність, класифікація, підходи до вимірювання

Поняття фінансового ризику, його об'єктивна та суб'єктивна природа. Класифікація фінансових ризиків: ринковий, кредитний, ризик ліквідності, операційний ризик, ризик фондового ринку. Функції та завдання моделювання фінансових ризиків у діяльності банків, страхових компаній та учасників фондового ринку. Якісні та кількісні підходи до оцінювання ризику.

Практичне заняття № 1

Тема 2. Методологія побудови моделей фінансових ризиків. Ймовірнісно-статистичний інструментарій

Загальна методологія економіко-математичного моделювання фінансових ризиків, етапи побудови моделі. Випадкові величини та їх розподіли у фінансовому аналізі (нормальний, логнормальний, розподіл Стьюдента). Показники варіації, коваріації та кореляції дохідності фінансових активів. Основи теорії ймовірностей, необхідні для побудови моделей ризику

Практичне заняття № 2

Тема 3. Моделювання ринкового ризику. Показник Value-at-Risk (VaR) та Expected Shortfall

Поняття та економічний зміст показника Value-at-Risk (VaR). Методи розрахунку VaR: варіаційно-коваріаційний метод, метод історичного моделювання, метод Монте-Карло. Показник Expected Shortfall (Conditional VaR) як міра «хвостового» ризику. Верифікація моделей VaR. Переваги та обмеження застосування VaR у практиці управління ризиками

фінансових установ.

Практичне заняття № 3

Змістовий модуль 2. Моделі та методи оцінювання і управління фінансовими ризиками

Тема 4. Моделювання кредитного ризику: скорингові та рейтингові моделі

Поняття кредитного ризику та чинники його виникнення. Скорингові моделі оцінювання кредитоспроможності фізичних та юридичних осіб. Рейтингові моделі оцінювання кредитного ризику контрагента. Модель очікуваних кредитних втрат (Expected Credit Loss). Використання моделей кредитного ризику відповідно до вимог Базельських угод (IRB-підхід).

Практичне заняття № 4

Тема 5. Моделювання ризику ліквідності та операційного ризику фінансових установ

Поняття ризику ліквідності банку та фінансової установи. Геп-аналіз ліквідності, нормативи ліквідності НБУ. Сутність та джерела виникнення операційного ризику. Методи оцінювання операційного ризику: базовий індикативний підхід, стандартизований підхід, метод ключових індикаторів ризику (KRI).

Практичне заняття № 5.

Тема 6. Стрес-тестування та сценарний аналіз фінансових ризиків

Поняття стрес-тестування фінансових установ, мета та завдання. Види стрес-тестів: однофакторні, багатофакторні, сценарні. Сценарний аналіз впливу макроекономічних шоків на фінансові показники установи. Методика проведення стрес-тестування кредитного та ринкового портфеля відповідно до вимог регулятора.

Практичне заняття № 6.

8. Структура навчальної дисципліни

а) для денної форми здобуття освіти

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи моделювання фінансових ризиків						
Тема 1. Фінансовий ризик як об’єкт моделювання: сутність, класифікація, підходи до вимірювання	15	2	2	-	-	11
Тема 2. Методологія побудови моделей фінансових ризиків. Ймовірнісно-статистичний інструментарій.	15	2	2	-	-	11
Тема 3. Моделювання ринкового ризику. Показник Value-at-Risk (VaR) та Expected Shortfall.	15	2	2	-	-	11
Разом за змістовим модулем 1	**45**	**6**	**6**	**0**	**0**	**33**
Змістовий модуль 2. Моделі та методи оцінювання і управління фінансовими ризиками						
Тема 4. Моделювання кредитного ризику: скорингові та рейтингові моделі	15	2	2	-	-	11
Тема 5. Моделювання ризику ліквідності та операційного ризику фінансових установ	15	2	2	-	-	11
Тема 6. Стрес-тестування та сценарний аналіз фінансових ризиків	15	2	2	-	-	11
Разом за змістовим модулем 2	**45**	**6**	**6**	**0**	**0**	**33**
Усього годин	**90**	**12**	**12**	**0**	**0**	**66**

б) для заочної форми здобуття освіти

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	заочна форма					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи моделювання фінансових ризиків						
Тема 1. Фінансовий ризик як об'єкт моделювання: сутність, класифікація, підходи до вимірювання	15	2	2	-	-	11
Тема 2. Методологія побудови моделей фінансових ризиків. Ймовірнісно-статистичний інструментарій.	15	-	-	-	-	15
Тема 3. Моделювання ринкового ризику. Показник Value-at-Risk (VaR) та Expected Shortfall.	15	-	-	-	-	15
Разом за змістовим модулем 1	**45**	**2**	**2**	**0**	**0**	**41**
Змістовий модуль 2. Моделі та методи оцінювання і управління фінансовими ризиками						
Тема 4. Моделювання кредитного ризику: скорингові та рейтингові моделі	15	2	2	-	-	11
Тема 5. Моделювання ризику ліквідності та операційного ризику фінансових установ	15	-	-	-	-	15
Тема 6. Стрес-тестування та сценарний аналіз фінансових ризиків	15	-	-	-	-	15
Разом за змістовим модулем 2	**45**	**2**	**2**	**0**	**0**	**41**
Усього годин	**90**	**4**	**4**	**0**	**0**	**82**

9. Перелік питань для семінарських занять

Тема заняття та перелік питань	Кількість годин	
	для денної форми	для заочної форми
Семінарські заняття не передбачені		

10. Перелік питань для практичних занять

Тема заняття та перелік питань	Кількість годин	
	для денної форми	для заочної форми
Практичне заняття № 1. Кількісний аналіз ризику. Аналіз чутливості (вразливості). Засвоєння теоретичних положень та набуття практичних навичок кількісної оцінки й моделювання фінансових ризиків методом аналізу чутливості (вразливості).	2	2
Практичне заняття № 2. Побудова карти ризиків фінансової установи. Якісні методи оцінювання ризику. Розглядається методологія якісної ідентифікації та експертного оцінювання ризиків у діяльності фінансових установ (банків, страхових і фондових посередників).	2	-
Практичне заняття № 3. Розрахунок Value-at-Risk варіаційно-коваріаційним методом та методом історичного моделювання. Розрахунок VaR параметричним (варіаційно-коваріаційним) підходом на основі волатильності й квантилів нормального розподілу, а також непараметричним методом історичного моделювання емпіричних часових рядів дохідностей.	2	-
Практичне заняття № 4. Побудова скорингової моделі оцінки	2	2

кредитоспроможності позичальника. Розглядається математичний апарат оцінювання індивідуального кредитного ризику та моделювання ймовірності дефолту позичальників фінансово-кредитних установ.		
Практичне заняття № 5. Геп-аналіз ліквідності банку. Оцінювання операційного ризику методом ключових індикаторів. Розглядається методологія моделювання ризику ліквідності комерційного банку за допомогою геп-аналізу (GAP-аналізу) через зіставлення активів і зобов'язань, згрупованих за строками погашення.	2	-
Практичне заняття № 6. Стрес-тестування кредитного портфеля банку. Розглядається методологія проведення стрес-тестування кредитного портфеля комерційного банку як ключового інструменту оцінки стійкості до екстремальних, але ймовірних макроекономічних шоків.	2	-
Усього	**12**	**4**

11. Перелік питань для лабораторних занять

Тема заняття та перелік питань	Кількість годин	
	для денної форми	для заочної форми
Лабораторні заняття не передбачені		

12. Самостійна робота

Метою самостійної роботи здобувача вищої освіти є: формування здатності здійснювати критичний аналіз і синтез сучасних наукових джерел, зокрема міжнародних наукометричних баз даних; проводити порівняльний аналіз провідних теоретико-методологічних концепцій; узагальнювати результати досліджень для генерування нових ідей та обґрунтування власних наукових і прикладних висновків.

Види самостійної роботи здобувача вищої освіти:

опрацювання лекційного матеріалу;

підготовка до практичних занять;

опрацювання тем курсу, які виносяться на самостійне вивчення, за списками літератури, рекомендованими в робочій навчальній програмі дисципліни;

відвідування консультацій (згідно графіку консультацій кафедри);

підготовка до модульного контролю;

підготовка до складання диференційованого заліку за контрольними питаннями.

Питання
для самостійного вивчення здобувачами вищої освіти

№ з/п	Тема заняття та перелік питань	Кількість годин	
		для денної форми	для заочної форми
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи моделювання фінансових ризиків			
Тема 1. Фінансовий ризик як об'єкт моделювання: сутність, класифікація, підходи до вимірювання.			
1	Історія розвитку ризик-менеджменту та вимоги міжнародних (Базельських) угод до управління фінансовими ризиками.	6	6
2	Порівняльна характеристика підходів до класифікації фінансових ризиків.	5	5
Тема 2. Методологія побудови моделей фінансових ризиків. Ймовірнісно-статистичний інструментарій.			
3	Закони розподілу випадкових величин, які застосовуються при моделюванні дохідності фінансових активів.	5	6
4	Кореляційний та коваріаційний аналіз фінансових часових рядів.	6	9
Тема 3. Моделювання ринкового ризику. Показник Value-at-Risk (VaR) та Expected Shortfall.			
5	Порівняльний аналіз методів розрахунку VaR: переваги та недоліки кожного з них.	6	9
6	Показник Expected Shortfall (CVaR): економічний зміст та методика оцінювання.	5	6
Змістовий модуль 2. Моделі та методи оцінювання і управління фінансовими ризиками			
Тема 4. Моделювання кредитного ризику: скорингові та рейтингові моделі.			
7	Базельські підходи до оцінювання кредитного ризику (стандартизований та IRB-підходи).	6	6
8	Модель очікуваних кредитних втрат (ECL) відповідно до вимог МСФЗ 9.	5	5
Тема 5. Моделювання ризику ліквідності та операційного ризику фінансових установ.			
9	Нормативи ліквідності банків України: методика розрахунку та економічний зміст.	6	9
10	Види операційних ризиків фінансових установ та методи їх мінімізації.	5	6
Тема 6. Стрес-тестування та сценарний аналіз фінансових ризиків.			
11	Методичні рекомендації Національного банку України щодо стрес-тестування банків.	6	9
12	Зворотне стрес-тестування (reverse stress testing): особливості застосування.	5	6
	Разом	**66**	**82**

13. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання не передбачені.

14. Методи навчання

При викладанні дисципліни застосовуються словесні, наочні та практичні методи навчання.

Словесні та наочні використовуються під час лекцій, практичні при проведенні лабораторних занять.

Під час проведення лекцій використовуються такі словесні методи як розповідь, пояснення та наочні методи. До числа наочних методів, які застосовуються при викладанні

дисципліни, належать: ілюстрація, демонстрація, презентація.

Під час проведення практичних занять застосовуються наочні спостереження та словесні бесіди: вступні, поточні, евристичні, підсумкові; здобувачами вищої освіти виконуються вправи: тренувальні, усні, практичні, технічні.

Інструменти, обладнання та програмне забезпечення дисципліни: мультимедійне обладнання (проєктор, інтерактивна дошка, комп'ютер для викладача); комп'ютерна лабораторія з доступом до Інтернету; робочі місця здобувачів вищої освіти, обладнані ПК.

Програмне забезпечення та інформаційні ресурси: офісні пакети (MS Office /LibreOffice) для обробки інформації. У процесі вивчення дисципліни використовується система дистанційного навчання Moodle, яка забезпечує організацію навчального процесу в електронному середовищі. За допомогою Moodle здобувачі вищої освіти мають доступ до навчально-методичних матеріалів, лекційних презентацій, завдань для самостійної роботи, а також можуть здавати тести, практичні та індивідуальні завдання у зручному онлайн-форматі.

Методи навчання, які дозволяють формувати soft skills: кейс-метод та метод рольової гри / командного проєкту (здобувачам вищої освіти пропонується змоделювати засідання Кредитного комітету або Комітету з управління активами та пасивами (ALCO) комерційного банку в умовах раптової макроекономічної нестабільності. Перед командами постає вибір: посилити кредитні ліміти й наростити високоліквідну подушку безпеки чи зберегти прибутковість активів за рахунок реструктуризації портфеля. Використовуючи розрахунок метрик Value-at-Risk (VaR), сценарне стрес-тестування та моделі кредитного скорингу, здобувачі вищої освіти в малих групах повинні обґрунтувати стратегію мінімізації втрат капіталу, публічно захистити власну позицію, знайти компроміс між ризиком і дохідністю та продемонструвати навички командної взаємодії, стресостійкості й аргументації фінансових рішень).

15. Методи контролю

Поточний контроль успішності засвоєння здобувачами вищої освіти навчального матеріалу здійснюється шляхом опитування й оцінювання знань здобувачів вищої освіти під час практичних занять, оцінювання виконання здобувачами вищої освіти самостійної роботи, модульного контролю або в ході індивідуальних співбесід зі здобувачами вищої освіти під час консультацій. Вибір конкретних форм і методів поточного контролю знань здобувачів вищої освіти визначається викладачем і доводиться до відома здобувачів вищої освіти на першому занятті.

Модульний контроль є частиною поточного контролю і має на меті перевірку засвоєння здобувачами вищої освіти певної сукупності знань та вмінь, що формують відповідний модуль. Він реалізується шляхом проведення тестування, проводиться наприкінці кожного змістового модулю за рахунок аудиторних занять, або ж за рахунок часу, відведеного на самостійну роботу здобувачів вищої освіти.

Підсумковий контроль здійснюється у формі диференційованого заліку.

16. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Схема нарахування балів* для денної форми здобуття освіти з навчальної дисципліни «Моделювання фінансових ризиків» за видами робіт

Види робіт/контролю	Перелік тем					
	Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6
	Практичні заняття					
	1	2	3	4	5	6
Виконання практичних завдань	5	5	5	5	5	5
Виконання завдань	5	5	5	5	5	5

самостійної роботи						
Модульний контроль	-	-	5	-	-	5
Всього за темами	**10**	**10**	**15**	**10**	**10**	**15**
Диференційований залік	**30**					
Всього за результатами вивчення навчальної дисципліни	**100**					

*В таблиці вказана максимальна кількість балів, які можна набрати за видами робіт

Шкала та критерії оцінювання виконання практичних завдань

Бали	Критерії оцінювання
5	Виконано практичне завдання в повному обсязі, оформлення роботи відповідає вимогам, студент вільно володіє теорією та аргументовано захищає свою роботу.
3	Виконано практичне завдання із несуттєвими помилками або не в повному обсязі, студент володіє теорією, але потребує допомоги при захисті роботи.
1	Не виконано лабораторне завдання або виконано із суттєвими помилками.

Шкала та критерії оцінювання виконання завдань самостійної роботи

Бали	Критерії оцінювання
5	Виконання завдань самостійної роботи здійснене у повному обсязі, не містить помилок, що дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти на високому рівні.
3	Виконання завдань самостійної роботи здійснене не у повному обсязі, містить несуттєві помилки, що дає можливість оцінити рівень формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти як достатній.
1	Завдання самостійної роботи не виконано та/або результати не відповідають поставленим завданням та/або завдання виконано із суттєвими помилками.

Оцінювання модульного контролю у формі тестування:

- кожна правильна відповідь оцінюється у фіксовану кількість балів (0,25×20 = 5);
- правильність відповідей перевіряється відповідно до ключа тестів.

Схема нарахування балів* для заочної форми здобуття освіти з навчальної дисципліни «Моделювання фінансових ризиків» за видами робіт

Види робіт/контролю	Перелік тем					
	Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6
	Практичні заняття					
	1	2	3	4	5	6
Виконання практичних завдань	4	-	-	4	-	-
Виконання завдань самостійної роботи	7	7	7	7	7	7
Модульний контроль	-	-	10	-	-	10
Всього за темами	**11**	**7**	**17**	**11**	**7**	**17**
Диференційований залік	**30**					
Всього за результатами вивчення навчальної дисципліни	**100**					

*В таблиці вказана максимальна кількість балів, які можна набрати за видами робіт

Шкала та критерії оцінювання виконання практичних завдань

Бали	Критерії оцінювання
4	Виконано практичне завдання в повному обсязі, оформлення роботи відповідає вимогам, студент вільно володіє теорією та аргументовано захищає свою роботу.
2,5	Виконано практичне завдання із несуттєвими помилками або не в повному обсязі, студент володіє теорією, але потребує допомоги при захисті роботи.
1	Не виконано лабораторне завдання або виконано із суттєвими помилками.

Шкала та критерії оцінювання виконання завдань самостійної роботи

Бали	Критерії оцінювання
7	Виконання завдань самостійної роботи здійснене у повному обсязі, не містить помилок, що дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти на високому рівні.
4	Виконання завдань самостійної роботи здійснене не у повному обсязі, містить несуттєві помилки, що дає можливість оцінити рівень формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти як достатній.
1	Завдання самостійної роботи не виконано та/або результати не відповідають поставленим завданням та/або завдання виконано із суттєвими помилками.

Оцінювання тестування:

- кожна правильна відповідь оцінюється у фіксовану кількість балів (0,5×20 = 10);
- правильність відповідей перевіряється відповідно до ключа тестів.

Шкала та критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти за результатами складання диференційованого заліку у формі тестування

№	Завдання	Бали	Критерії оцінювання
1	Тестування	0-30	Кожна правильна відповідь оцінюється у фіксовану кількість балів (1×30=30), правильність відповідей перевіряється відповідно до ключа тестів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

100-бальна рейтингова система оцінювання	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою для диференційованого заліку
90 – 100	**A** – відмінно	**5** – відмінно
82 – 89	**B** – дуже добре	**4** – добре
74 – 81	**C** – добре	
64 – 73	**D** – задовільно	**3** – задовільно
60 – 63	**E** – достатньо	
35 – 59	**FX** – незадовільно з можливістю повторного складання	**2 –** незадовільно
0 – 34	**F** – незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

Правила модульно-рейтингового оцінювання знань

Загальна трудомісткість дисципліни – 100 балів, із них: при семестровому контролі у вигляді диференційованого заліку на поточний контроль може бути відведено від 70 до 100 балів (для допуску до диференційованого заліку необхідно мати не менше 35 балів поточної успішності).

1. Поточний контроль. Бали, отримані впродовж семестру, за видами навчальної діяльності розподіляються наступним чином: робота на практичних заняттях, захист практичних робіт, а в разі їх пропусків з поважної причини – індивідуальні співбесіди на консультаціях за темами відповідних занять) – до 70 балів.

Присутність на лекціях і практичних заняттях не оцінюється в балах. Пропуски занять підлягають обов'язковому відпрацюванню в індивідуальному порядку під час консультацій. Пропущене заняття має бути відпрацьоване впродовж двох наступних тижнів, при тривалій відсутності здобувача вищої освіти на заняттях з поважної причини встановлюється індивідуальний графік відпрацювання пропусків, але не пізніше початку екзаменаційної сесії.

Здобувач вищої освіти, який повністю виконав програму навчальної дисципліни і отримав достатню рейтингову оцінку (не менше 35 балів), допускається до підсумкового контролю з дисципліни.

2. Підсумковий контроль. Підсумковим контролем є диференційований залік. Він здійснюється відповідно до вимог «Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка».

17. Методичне забезпечення

1. Щербініна С.А. Методичні вказівки до виконання практичних робіт із дисципліни «Моделювання фінансових ризиків» для студентів спеціальності D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок ОП «Фінанси, банківська справа та страхування» всіх форми навчання. Полтава : Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», 2026.

18. Рекомендована література

Базова

1. Азаренкова Г.М. Аналіз моделювання і управління ризиками: в схемах та прикладах. Навчальний посібник. Львів: Новий світ-2000, 2025. 240 с.
2. Кривда О.В. Система оцінки фінансових ризиків: навч. посібник. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2026. 136 с.
3. Hull J. C. Risk Management and Financial Institutions. 6th ed. Hoboken, NJ : John Wiley & Sons, 2023. 832 p.
4. Хома І.Б., Бондаренко Л.П., Чубка О.М. Моделювання фінансових рішень в умовах невизначеності: навч. посібник. Київ: Кондор, 2023. 284 с.
5. Економічні і фінансові ризики: підручник / Т. В. Мірзоєва, С. М. Рогач, Н. А. Герасимчук, О. А. Томашевська. Київ: ФОП Ямчинський О. В., 2022. 444 с.
6. Кузнєцова Н. В., Бідюк П. І. Теорія і практика аналізу фінансових ризиків: системний підхід : монографія. Київ : Ліра-К, 2020. 399 с.
7. Стешенко О.Д. Ризикологія: Навч. посібник. Харків: УкрДУЗТ, 2019. 180 с.
8. Кігель В.Р. Ризикологія: теоретичні основи та прикладні задачі, моделі і методи: Навчальний посібник для студентів економічних спеціальностей. К.: Міленіум, 2017. 230 с

Допоміжна

1. Кочорба В. Ю. Концептуальні основи дослідження впливу зовнішніх і внутрішніх факторів на реакції фондового ринку України. *Бізнес Інформ*. 2025. № 8. С. 390–399.
2. Краснова І.В., Лавренюк В.В. Підходи до моделювання операційного ризику банку. *Бізнес Інформ*. 2022. № 4. С. 110–119.

3. Волкова Н.І., Бойко В.М. Фінансова стійкість банку: оцінка, моделювання та прогнозування. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2021. № 9/10. С. 52–59.

4. Дробязко А.О., Любіч О.О. Експрес-метод оцінювання фінансової стійкості банку. *Математичне моделювання в економіці*. 2019. № 2. С. 86–100.

5. Кожухівський А. Д., Кожухівська О. А. Моделювання волатильності фінансових процесів. *Наукові записки Державного університету телекомунікацій*. 2021. № 1. С. 36–42.

6. Щербініна С.А., Шевченко О.М. Використання методів оцінки економічних ризиків для прийняття рішень щодо інвестування. Інфраструктура ринку. 2021. №53 С. 198-203.

7. Комеліна О.В., Щербініна С.А., Крайнєв В.М. Оцінка підприємницьких ризиків для підприємств нафтогазового сектора. Економіка і організація управління. 2022. №2 (46). С. 97-109.

8. Komelina O., Shcherbinina S., Krainev V. Methodical aspects of assessing potential areas of business risks of enterprises in the oil and gas industry of Ukraine. Науковий журнал «Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія: Економіка і менеджмент». 2022. №92 (2). С. 13-23.

19. Інтернет ресурси

1. Дистанційний курс з дисципліни «Моделювання фінансових ризиків» для студентів спеціальності D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок ОП «Фінанси, банківська справа та страхування» URL: https://dist.nupp.edu.ua/course/view.php?id=5542
2. Офіційний сайт Національного банку України. URL: https://bank.gov.ua
3. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. URL: https://www.nssmc.gov.ua